

Synspunkter på symbolmerking

Fra NBL's Utvalg for matpolitikk. Ikke styrebehandlet.

Steinar Høie

9. Februar 2006

I. Innledning

- Symbolmerking a la "nøkkelhullet" fra et ernæringspolitisk ståsted:
 - Symbolmerking: Egnet tiltak i Regjeringens "Handlingsplan for bedre kosthold"?
 - Hva med å sette fokus på bruk og forståelse av deklarasjon av næringsinnhold (næringsdeklarasjon)?

II. Grunnleggende ernæringspolitiske utsagn

- Grunnleggende anbefaling: Et variert kosthold
- Politisk målsetting: Et matmarked med et rikholdig tilbud
 - Det har man fått
 - Men: Folk har for dårlig kunnskap til å bruke det
- *St. meld. Nr. 16 (2002-2003) Resept for et sunnere Norge:*
 - *"Tidligere slet vi oss til sykdom og død –
nå konsumerer vi oss til det samme,
og vi gjør det i sittende stilling"*

III. Symbolmerking i Norden

- **"Nøkkelhullet" i Sverige: ca 150 produkter – økende – offentlig drevet**
- **"Hjertemerket" i Finland: ca 250 produkter – økende – Privat drevet**
- **Dansk forslag: Handelen sier nei til ensidig dansk merking**
- **"Nøkkelhullet" og "Hjertemerket":**
 - **Finnes på "sunne" produkter i ulike matkategorier:**
 - **Kategorier innenfor bl a melk, ost, kjøtt, fisk**
- **Kriteriene dreier seg om:**
 - **Lite fett, sukker og salt – mye fiber, fettsammensetning**
- **Kategoriene og kriteriene innenfor kategoriene varierer mellom "Nøkkelhullet" og "Hjertemerket"**

IV. Vurdering

1. Innovasjon/produktutvikling

- Kan stimulere innovasjonen? Ja, men skjer i stort omfang uten
- 16 næringsmiddelbedrifter sammen i nettverk om mat og helse
- 2004/2005 rundt 200 nye og endrete "sunne" produkter
 - Nye grove brødtyper
 - Diverse sukkerfrie brusvarianter
 - Diverse nye "vanntyper"
 - Nektar med kunstig søtstoff
 - Posteier med mindre fett
 - Fiskeprodukter
 - Pizza med mindre fett
 - Dressinger med mindre fett

- **Undersøkelse blant våre medlemsbedrifter:**
 - **Markedsførte og under utvikling - produkter med:**
 - **Mindre fett**
 - **Umettet fett**
 - **Redusert mengde sukker**
 - **Kombinasjon av sukker og andre søtstoffer**
 - **Bare andre søtstoffer**
- **Produkter med "sunnere" profil synes å lykkes i markedet**

2. Kategori begrensing

- For få kategorier? Eksempler på kategorier som ikke er omfattet:
 - Drikker – Sauser – Desserter – Kjeks

3. Vel anvendte ressurser?

- Må drives og markedsføres – dette koster
- Merking bør bidra til å heve folks kunnskap om mat, slik at de kan foreta kvalifiserte valg i et rikholdig matmarked
- Påstand: Symbolmerking vil i liten grad heve kompetansen, men kan bidra til sunnere valg innenfor kategorier

V. Deklarasjon av næringsinnhold sammen med "veiviser"

1. En idé å lære folk å bruke næringsdeklarasjon?

- Næringsdeklarasjon brukes frivillig på flere og flere produkter
- Ny forskning fra ulike kilder om næringsdeklarasjon:
 - Sammen med "veiviser": Forstått og foretrukket
- Det er viktig at forslag til ny merking gjøres til gjenstand for forskning

2. Revisjon av regelverket for næringsdeklarasjon?

- Det synes å være "enighet" om at regelverket må oppdateres,
Men: tradisjonell næringsdeklarasjonen må beholdes
- EU i gang med vurdering av revisjon:
Se spørsmål i Grønnboka om innhold og opplæring

VI. Konklusjoner om symbolmerking

- Kan være et hjelpemiddel, men ikke alene
- Kan være et nyttig supplement til næringsdeklarasjon
- Må være på mange kategorier
- Må treffe et bredt spekter av forbrukere
- Må harmoniseres; felles løsninger i Norden et minimumskrav
- For produsenter som selger sine produkter i flere land
 - Vanskelig og dyrt å forholde seg til ulike systemer
- Merkesystemer må ha kontrollordninger
 - Riktig bruk må sikres for å skape troverdighet

Det er tusener av matvarer der ute

De kan alle inngå i et variert og godt kosthold

